

T.C. MİLLÎ
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 4507
Tarih: 06.12.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

“4857 Sayılı İş Kanun’da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Pervin BULDAN
BDP Grup Başkanvekili
İğdır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	- Plan ve Bütçe - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - İqisleri				
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Gelişim ve Sosyal İşler				
Tarih:	21. Aralık 2013		E. No: 2/1909		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.	
SD	06	002	10	Neli	
TBMM BAŞKANI					

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
05 Aralık 2013
Numara:

05 Aralık 2013
NO : 262899

GENEL GEREKÇE

Dünyanın birçok ülkesinde ve Türkiye'de kadınlar değişik biçimlerde şiddete uğruyor. Kadınların eğitimden yoksun bırakılarak eve mahkum edildiği, ekonomik faaliyetinin yasal ve geleneksel birçok engelle kısıtlandığı, çalışma yaşamında bin bir haksızlık ve ayrımcılıkla karşılaştığı, toplumun en fakir kısmını oluşturduğu ve kendi kaderine terk edildiği koşullarda, şiddetin ilk hedefi de doğal olarak en korumasız ve zayıf kesimi, yani kadınlar olmuştur.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Kadına Yönelik Şiddeti; “Cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarlarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranış” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanıma daha sonra ekonomik ihtiyaçlardan yoksun bırakarak uygulanan ekonomik şiddet de dahil edilmiştir.

BM Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi'ne (CEDAW) göre, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, “bir kadına sırf kadın olduğu için yöneltilen ya da oransız bir şekilde kadınları etkileyen“ şiddettir. Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi önsözünde kadınlara yönelik şiddeti, “erkekler ve kadınlar arasındaki eşitlikçi olmayan güç ilişkilerinin tarihsel bir göstergesi” ve “erkeklerle karşılaştırıldığında kadınları zorla bağımlı bir konuma sokmanın çok önemli toplumsal mekanizmalarından biri” olarak tanımlar.

Kadına yönelik şiddet, kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının ihlalidir. Maddi ve manevi bütünlük hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, ifade özgürlüğü, eğitim hakkı ve çalışma hakkı gibi birçok hak ihlalini de içine almaktadır.

Kadına yönelik şiddetin bir çok boyutu, yönü ve oranı vardır. Biraz daha açıklayıcı olması açısından aşağıdaki veriler çok çarpıcıdır:

Dünyada kadınların % 49'u psikolojik şiddet görerek yaşamlarını sürdürmektedir. Kırsalda yaşayan kadınların %41'i, şehirde yaşayan kadınların %27'si, evliliklerinde, en az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Söz konusu şiddetin %95'i ise çiftlerin yaşadıkları evde (aile içinde) meydana gelmektedir. %36 oranında kadın, hamilelikleri sırasında şiddete maruz kalmaktadır. Ülkemizde son 9 yılda kadın cinayetleri % 1400 oranında artmıştır; her gün ortalama 4-5 kadın bir erkek/erkekler tarafından öldürülmektedir. Dünyada % 45 oranında kadın çalışan, iş yeri tacizine maruz kalmaktadır.

Dünyada, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde ve Türkiye'de kadına yönelik şiddetin kaynağını araştırmaya kalktığımızda ortak bir nedene rastlarız: Eşitsizlik. Bunun kadınlar aleyhine nasıl işlediğine dair aşağıdaki veriler dikkat çekicidir.

Gelişmekte olan ülkelerde günde bir dolardan daha aza yaşayan 1.3 milyar insanın %70'i kadındır. Küresel üretimin % 66'sı kadınlar tarafından gerçekleştirilmesine rağmen, küresel gelirden kadınların aldığı pay sadece % 10'dur. Kadınlar, dünya mal varlığının sadece %1'ine sahiptirler. Dünyada, okuma yazma bilmeyen nüfusun üçte ikisi kadındır. İşsiz kadın nüfusu işsiz erkek nüfusunun 1.5 katıdır. 15 yaş üzeri kadın nüfusun iş gücüne katılım oranı AB ülkelerinde % 42 iken, Türkiye'de %26'dır. Oysa ki, varılmak istenen oran, AB Lizbon Stratejisi'ne göre, 2010 yılı itibarıyla %60'dır. Tüm dünyada, kadınlar erkeklere göre % 20 - %50 oranında daha az maaş ve ücret almaktadır. Bu oran Türkiye'de % 60' dır. Türkiye, 2010 küresel göstergeler sıralamasında kadın hakları bakımından 136 ülke arasında 126. sırada olmuştur; Türkiye genelinde 3 bin 500 il genel meclisi üyesinin yalnızca yüzde 3,5'u kadındır. Muhtarlarda ise bu oran yaklaşık yüzde 1 düzeyindedir.

Kadınların istihdam alanında yaşadığı bu eşitsizliği kaldırmak özellikle şiddete maruz kalan ve sığınma evlerinde barınmak zorunda kalmış kadınlar lehine yasal düzenlemeler ile garanti altına almak zorunluluğu doğmaktadır. Bu nedenle toplumda dezavantajlı topluluklar lehine yapılan olumlu düzenlemeler gibi şiddet mağduru kadınları da kapsayan ve belli çaptaki iş yerlerinde çalıştırılmalarını yükümlü kılacak düzenlemeyi İş yasasında yapmak gerekmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Ülkemizde binlerce kadın eşinden gördüğü şiddet başta olmak üzere çeşitli nedenlerle Kadın Sığınma Evlerinde barınmak zorunda kalmaktadırlar. Kadınlar bu aşamadan sonra ekonomik anlamda hayatlarının idame ettirmeleri açısından çalışmak zorundadırlar. Bu durumdaki kadınların iş bulmada yaşayacakları sıkıntı nedeniyle tekrar eski ortamlarına dönmemelerini sağlamak gerekmektedir. Bu nedenle bu durumdaki kadınlara istihdam alanı yaratılmak istenmiştir.

Madde metninden, 21.06.1927 tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik kanunu veya 3713 Sayılı Terörle Mücadele kanunun 21.maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malül sayılmayacak şekilde yararlananlar, kısmı çıkarılarak şiddet mağduru kadın ve engellilere daha fazla kontenjan ayrılmak istenmiştir.

Madde 2- Kanunun yukarıdaki 30.maddesine uyulmaması halinde bir yaptırım uygulanması sağlanmıştır.

Madde 3- Yürürlük Maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 22.05.2003 tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanunun 30.maddesinin 1.fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ İşverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde %3 engelli ile %1 kadın sığınma evinde en az altı ay kalan kadın, kamu iş yerlerinde ise %4 engelli, % 2 kadın sığınma evinde en az altı ay kalan kadın ve %2 eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla iş yeri bulunan bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.”

Madde 2- 22.05.2003 tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanunun 30.maddesinin 1.fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Engelli, kadın sığınma evinde en az 6 ay kalan kadın ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğuna aykırılık

Madde 101- “Bu Kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak engelli, kadın sığınma evinde en az 6 ay kalan kadın ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için binyediyüz Türk lirası idari para cezası verilir. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulamaz.”

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.